

SPRÁVNĚPRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

ANNA CHAMRÁTHOVÁ

PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

Odpovědnost upravená právem

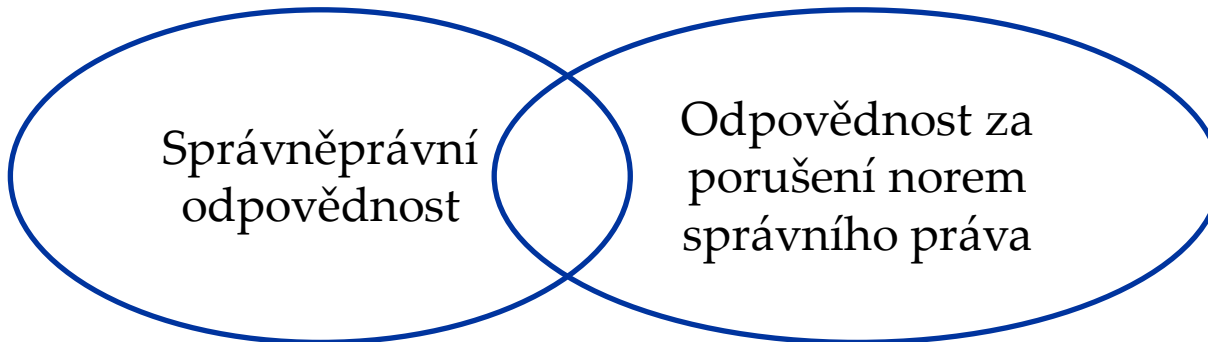
Aktivní (*odpovědnost vzniká se vznikem primární povinnosti*) x **retrospektivní koncepte** (*odpovědnost vzniká až po porušení primární povinnosti*)

= sekundární povinnost strpět nepříznivé následky vzniklé v důsledku porušení primární povinnosti

SPRÁVNĚPRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

Odvětvová právní odpovědnost, realizovaná správními orgány a aplikovaná na podmínky a potřeby veřejné správy

≠ odpovědnost za porušení norem správního práva!

FUNKCE SPRÁVNĚPRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI

K čemu správněprávní odpovědnost slouží?

- **Signalizační**
  - **Dozorová a ochranná**
  - **Preventivně-výchovná**

  - **Retribuční**
  - **Reparační**
- Tomu odpovídají druhy správních sankcí
- **trestající**
  - **právo obnovující**

SPRÁVNÍ PRÁVO TRESTNÍ

Jeho předmětem je správněprávní odpovědnost

Správní právo je jediné odvětví, které má vlastní trestní právo (skládá se z hmotněprávních, procesněprávních a organizačních norem správního práva)

Výraz oprávnění veřejné správy trestat (*není to ovšem její primární účel*)

V praxi se projevuje jako správní trestání

SPRÁVNÍ DELIKT

Základ správněprávní odpovědnosti

= Protiprávní jednání, za které lze uložit správní sankci

= Protiprávní jednání definované v zákoně, které je postižitelné správními orgány v rámci výkonu veřejné správy

Znaky

Objekt - chráněný zájem

Objektivní stránka – protiprávní jednání, škodlivost, příčinná souvislost

Subjekt

Subjektivní stránka – zavinění

→ u jednotlivých druhů správních deliktů jsou některé z těchto znaků potlačeny

ČLENĚNÍ SPRÁVNÍCH DELIKTŮ

Přestupky = „Přestupkem je **zaviněné jednání**, které porušuje nebo ohrožuje **zájem společnosti** a je za přestupek **výslovně označeno** v tomto nebo jiném zákoně, **nejde-li o jiný** správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.“

→ generální klauzule přestupku

Jiné správní delikty

1. Disciplinární
2. Pořádkové
3. Jiné správní delikty FO
4. Smíšené správní delikty – PO a podnikajících FO

§ 129 ZÁKONA ODST. 1 Č. 500/2004 SB., SPRÁVNÍ ŘÁD

**Nelze-li nebo není-li účelné provádět exekuci náhradním výkonem nebo
přímým vynucením, vymáhá se splnění povinnosti postupným ukládáním
donucovacích pokut do výše nákladů na náhradní výkon, a nelze-li
náhradní výkon provést, až do výše 100 000 Kč.**

§ 180 ZÁKONA Č. 183/2006 SB., STAVEBNÍ ZÁKON

Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 76 provede činnosti, ke kterým je třeba územní rozhodnutí nebo veřejnoprávní smlouva nebo územní souhlas anebo regulační plán.....

§ 32 ODST. 2 ZÁKONA Č. 85/1996 SB., O ADVOKACII

..... je závažné nebo opětovné zaviněné porušení povinností stanovených advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi tímto nebo zvláštním zákonem nebo stavovským předpisem.

§ 48 ZÁKONA Č. 202/1990 SB., O LOTERIÍCH A JINÝCH PODOBNÝCH HRÁCH

**Pokutu do výše ..... 10 000 000 Kč uloží finanční úřad
..... právnické nebo fyzické osobě, která bez povolení, které by
bylo oprávněno vydat ministerstvo, provozuje nebo organizuje loterii,
tombolu nebo jinou podobnou hru, nebo ji provozuje v rozporu s tímto
zákonem nebo poruší .....**

§ 50 ODST. 1 ZÁKONA Č. 361/2003 SB., O SLUŽEBNÍM POMĚRU PŘÍSLUŠNÍKŮ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

..... je zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o trestný čin nebo o jednání, které má znaky přestupku nebo jiného správního deliktu. Za takové jednání se považuje i dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení.

§ 54 ZÁKONA Č. 289/1995 SB., LESNÍ ZÁKON

Orgán státní správy lesů uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč tomu, kdo bez rozhodnutí orgánu státní správy lesů o odnětí nebo bez rozhodnutí o omezení pozemky určené k plnění funkcí lesa odnímá nebo omezuje jejich využívání pro plnění funkcí lesa.

§ 62 Odst. 1 Zákona č. 500/2004 Sb., Správní řád

Správní orgán může rozhodnutím uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč tomu, kdo v řízení závažně ztěžuje jeho postup tím, že.....

§ 88 Odst. 1 Zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě

Zaviněné porušení služební kázně je .....

§ 88 ZÁKONA Č. 114/1992 SB., O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY

Orgán ochrany přírody uloží pokutu až do výše 1 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že poškodí součást přírody ve zvláště chráněném území, nedovoleně změní nebo ohrožuje jeho dochovaný stav.....

PŘESTUPKY

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

Obsahuje generální klauzuli, znaky přestupku, sankce a vybrané skutkové podstaty přestupků a poměrně podrobnou procesní úpravu přestupkového řízení (podpůrně se použije správní řád)

Nejdůležitější:

Týká se pouze FO (určité skupiny vyloučeny), nutné zavinění (zásadně postačuje nedbalost), vznik odpovědnosti dovršením 15 let

SANKCE

Napomenutí – lze uložit s jinými sankcemi kromě pokuty

Pokuta – lze uložit s jinými sankcemi kromě napomenutí, lze ji uložit vždy

Zákaz činnosti – jen za **přestupky uvedené** ve zvláštní části tohoto zákona nebo v jiném zákoně a na dobu tam stanovenou, nejdéle na **dva roky**, a jde-li o činnost, kterou pachatel vykonává v **pracovním nebo jiném obdobném poměru**, nebo k níž je **třeba povolení** nebo souhlasu státního orgánu, a spáchal-li pachatel přestupek touto činností nebo **v souvislosti s ní**

Propadnutí věci - lze uložit, jestliže **věc náleží pachateli** a věc byla ke spáchání přestupku užita nebo určena, anebo byla přestupkem získána nebo byla nabyta za věc přestupkem získanou; nutná přiměřenost

Zákaz pobytu – nová sankce, maximálně na tři měsíce, ve věcech týkajících se místních záležitostí veřejného pořádku

ZÁKAZ POBYTU - § 15a

(1) Zákaz pobytu lze uložit jen za přestupky uvedené ve zvláštní části tohoto zákona nebo v jiném zákoně a na dobu nejdéle tři měsíců za předpokladu, že

a) byl přestupek spáchán úmyslným jednáním významně narušujícím místní záležitosti veřejného pořádku,

b) byl pachatel v posledních dvanácti měsících přede dnem spáchání přestupku pravomocně uznán vinným z přestupku za obdobné jednání, kterého se dopustil na území stejné obce, a

c) uložení takové sankce je nezbytné k zajištění ochrany místních záležitostí veřejného pořádku na území obce; sankce zákazu pobytu se nesmí vztahovat na místo nebo obvod, v němž má pachatel trvalý pobyt nebo hlášený pobyt podle zvláštního právního předpisu¹⁹).

(2) Zákaz pobytu spočívá v tom, že se pachatel nesmí po dobu trvání zákazu pobytu zdržovat na území obce nebo její části, v níž se opakovaně dopustil přestupku ve smyslu odstavce 1, vymezené v rozhodnutí správního orgánu, který zákaz pobytu uložil.

(3) Obecní úřad obce, na jejímž území má pachatel trvalý pobyt nebo hlášený pobyt podle zvláštního právního předpisu¹⁹), může pachateli na základě jeho žádosti udělit povolení ke krátkodobému pobytu na území obce uvedené v odstavci 2 nebo její části. Povolení lze udělit, má-li pachatel k pobytu na území obce závažné osobní důvody, kterými jsou zejména návštěva lékaře nebo orgánu veřejné moci. Obecní úřad může povolení udělit pouze se souhlasem správního orgánu, který zákaz pobytu uložil. O žádosti rozhodne obecní úřad bezodkladně, nejpozději do pěti pracovních dnů od zahájení řízení. Nejsou-li splněny podmínky pro vydání povolení, vydá obecní úřad rozhodnutí, kterým žádost zamítne; jinak povolení udělí; žadateli vydá namísto písemného vyhotovení rozhodnutí potvrzení o povolení k pobytu. Povolení, kterým je žadateli umožněn krátkodobý pobyt na území obce nebo její části, v níž má zakázán pobyt, obsahuje vždy vymezení, v jaké době a za jakým účelem je krátkodobý pobyt povolen. Při pobytu na území obce nebo její části, v níž má pachatel zakázán pobyt, je povinen mít při sobě potvrzení podle tohoto ustanovení.

(4) Od výkonu zbytku zákazu pobytu lze po uplynutí poloviny doby výkonu této sankce upustit, jestliže pachatel přestupku způsobem svého života prokázal, že její další výkon není potřebný.

(5) O uložení zákazu pobytu, místu a době jeho trvání, popřípadě o upuštění od jeho výkonu, uvědomí správní orgán, který zákaz pobytu uložil, neprodleně Policii České republiky a v případě občanů České republiky rovněž obecní úřad obce, na jejímž území má pachatel trvalý pobyt.

OCHRANNÁ OPATŘENÍ

Omezující opatření - spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa nebo místa, kde se konají veřejné sportovní, kulturní nebo jiné společenské akce; jen pro vybrané přestupky, nutná přiměřenost

Zabrání věci - náleží pachateli, kterého nelze za přestupek stíhat, nenáleží pachateli přestupku nebo mu nenáleží zcela, nebo vlastník není znám a jestliže to vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obecný zájem – nahrazuje propadnutí věci

Zvláštní ustanovení o mladistvých

Zánik odpovědnosti za přestupky

(1) Přestupek nelze projednat, uplynul-li od jeho spáchání jeden rok; nelze jej též projednat, popřípadě uloženou sankci nebo její zbytek vykonat, vztahuje-li se na přestupek amnestie.

(2) Běh lhůty pro projednání přestupku podle odstavce 1 se přerušuje zahájením řízení o přestupku, jakož i vydáním rozhodnutí o přestupku, jímž je obviněný z přestupku uznán vinným; je-li prvním úkonem v řízení vydání příkazu o uložení pokuty, přerušuje se běh lhůty jeho doručením.

(3) Přerušením běhu lhůty pro projednání přestupku podle odstavce 1 začíná běh nové lhůty pro projednání přestupku; přestupek však nelze projednat, uplynuly-li od jeho spáchání dva roky.

(4) Do běhu lhůty podle odstavců 1 až 3 se nezapočítává doba, po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení podle zvláštního právního předpisu.

SKUTKOVÉ PODSTATY

Nejen v zákoně o přestupcích

Uvedené v zákoně o přestupcích

- 1. Pro různé úseky veřejné správy + podpůrná generální klauzule pokrývající přestupky proti veřejnému pořádku ve státní správě a samosprávě (porušení povinnosti stanovené prováděcími předpisy, nařízeními a OZV územních samosprávných celků)**
- 2. Proti veřejnému pořádku**
- 3. Křivého vysvětlení**
- 4. Proti občanskému soužití**
- 5. Proti majetku**

ZMĚNA PRÁVNÍ ÚPRAVY

Nový zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, č. 250/2016 Sb.

Doplněn zákonem o některých přestupcích č. 251/2016 Sb. (vybrané skutkové podstaty)

„Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přešupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“

Změna sankcí

Nebude zákaz pobytu

Přibude propadnutí náhradní hodnoty a zveřejnění rozhodnutí o přešupku

DEFINICE PŘESTUPKU

SOUČASNÁ ÚPRAVA

Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.

NOVÁ ÚPRAVA

Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.

PRINCIPY SPRÁVNÍHO TRESTÁNÍ

Zákonnost

Retroaktivita ve prospěch

Přiměřenost sankcí (*např. zákaz likvidačních pokut*)

Legitimní očekávání

Rychlost a hospodárnost

...

Odvětvové principy – *ne bis in idem* a *zákaz reformatio in peius*

PRÁVO NA SPRAVEDLIVÝ PROCES

Čl. 6 Evropské úmluvy - Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli **trestního obvinění** proti němu...

Engelovská kritéria

1. Vnitrostátní kvalifikace deliktu
2. Charakter obvinění a deliktu
3. Povaha a přísnost sankce